

EP nariai apie Parlamento Prezidento rinkimus, Kinijos ekonominių šantažų Lietuvai ir Kremliaus grasinimą karu

Europos Parlamento (EP) nariai Andrius Kubilius ir Rasa Juknevičienė šią savaitę dalyvavo Strasbūro plenarinėje sesijoje, kupinoje įvairių įvykių. Ir liūdnu – pagerbtas amžinybėn iškeliavęs EP Prezidentas Davidas Sassolis, ir skaidrių – išrinkta nauja EP Prezidentė Roberta Metsola.

Rasa Juknevičienė pasidžiaugė, jog į šias pareigas didele balsų dauguma išrinkta jų politinės grupės (centro dešinės) – Europos Liaudies Partijos (ELP) atstovė. Rinkimai vyko R. Metsolos gimimo dieną. Ji Prezidente tapo sulauksi 43-trejų. Tai pati jauniausia EP Prezidentė ir iš pačios mažiausios Europos Sąjungos šalies – Maltos.

Parlamentarė pasakojo, kad R. Metsola yra labai darbšti, su vyru suomi augina keturis vaikus. Įdomi detalė, jog su vyru jie susipažino Vilniuje, kai 2000 metais su visos ES jaunaisiais konservatoriais piketavo prieš Lukašenkos režimo represijas.

„Tai į politikos procesus įsigilinęs žmogus. Mes ją labai rėmėm ir džiaugėmės, kad Roberta yra išrinkta“ – sakė R. Juknevičienė ir tęsdama pasakojo, kad EP Prezidento diplomatinis statusas pagal ES sąrangą yra lygus tiek Europos Komisijos, tiek Europos Tarybos Pirmininkų statusui.

„Labai svarbu, kad Robertai sektųsi per šiuos dvejus metus sustiprinti Parlamento pozicijas“, – viltinai linkėjo R. Juknevičienė.

EP narys Andrius Kubilius, kolegės paklaustas, kaip jautėsi vyrai, kai visi trys kandidatai į EP Prezidento postą buvo moterys, pajuokavo atsakydamas vienu žodžiu – „žiauroka“, o R. Juknevičienė replikavo, kad reikės pradėti kovoti už vyrų teises. Kalbant rimtai, dažnu atveju, keliant kandidatus į įvairius postus kalbama apie lyčių proporcijas, kvotas, o jei jie pažeidžiami, procesai būna stabdomi, tačiau šįkart taip nenutiko.

A.Kubilius pasidžiaugė ne tik R. Metsolos, kaip gerai pažįstamos, tos pačios politinės krypties bendražygės išrinkimu, tačiau nepamiršo ir aspekto, jog tai – mažos šalies atstovė. Tai labai aiškus įrodymas, kad mažos šalys EP nėra „užspaustos“ didžiųjų, ir kad viską sprendžia ne tik vokiečiai su prancūzais, kaip kartais yra kalbama. A. Kubilius pasakojo, kad R. Metsola ir ELP frakcijoje kandidatė, ir pačiuose rinkimuose buvo išrinkta didele persvara (458 balsai už). Tiek balsų nesurinko nei prieš tai išrinktas a.a. D. Sassoli, nei Ursula von der Leyen, kandidatoduama į EK pirmininkes. A. Kubiliaus manymu, dėl R. Metsolos asmeninių savybių EP Prezidento veiklą matysime kitokią, nei ankstesniųjų parlamento vadovų.

Parlamentaras pasakojo, kad EP tarp kitų ES institucijų išsiskiria savo europine politika. Tai

EP nariai apie Parlamento Prezidento rinkimus, Kinijos ekonominių šantažų Lietuvai ir Kremliaus grasinimą karu

- politinė virtuvė, lyginant ir su Taryba ir Komisija. Kitose institucijose yra daugiau nacionalinių atspalvių, o Komisija – labiau biurokratinis darinys.

EP yra girdimas Europos balsas. „R. Metsola, būdama pati iš nedidelės šalies, gali geriau suprasti ir kitų nedidelių šalių, tokių kaip Lietuva, rūpesčius“, – sakė A. Kubilius.

Taip pat džiugu, kad vienu iš Prezidentės pavaduotojų tapo dešinysis parlamentaras iš Baltijos šalių – latvis Roberts Zile, Parlamente dirbantis nuo 2004 metų.

Kitas svarbus šios savaitės įvykis – Prancūzijos Prezidento Emanuelio Makrono kalba, pristatant šalies pirmininkavimo ET pusmečio planus. E. Makronas yra svarbi figūra ES kontekste, tačiau vertinant kalbą R. Juknevičienė siūlė atkreipti dėmesį į faktorių, kad Prancūzijoje artėja Prezidento rinkimai, vyksiantys balandį. Parlamentarė sakėsi pasigedusi tam tikrų aspektų, pavyzdžiui, dėl Rusijos atakų ar Kinijos veiksmų. A. Kubilius pritarė, kad kalba buvo prancūziškai elegantiška, tačiau konkretumo joje trūko.

Taip pat svarbiais išlieka Kinijos, Honkongo ir Taivano klausimai. Buvo priimta skubi rezoliucija (EP yra tokių rezoliucijų galimybė svarbiais (tarkim, žmogaus teisių) klausimais) dėl Honkongo. Kinija elgiasi nedovanotinai su šia, dabar jau savo dalimi, kurioje net kelios kartos užaugo britų demokratijoje (1842-1997 m. Honkongas buvo Jungtinės Karalystės kolonija ir pagal susitarimą dar 50 metų (t.y. iki 2047 m.) po perleidimo Kinijai turėjo išlaikyti aukšto lygio autonomiją), o dabar ta demokratija yra talžoma ir naikinama.

Šioje rezoliucijoje minima ir Lietuva, sakoma, kad EP remia Lietuvą, smerkia Kinijos spaudimą bei kėsintis į Europos Sąjungos Bendrosios rinkos principus.

„Inicijuojame kelių komitetų bendrą posėdį, kur šitos temos nepraleisime ir bandysime toliau plėtoti, stumti ir rekomenduoti ES tvirčiau laikytis ginant bendrą ES rinką, prekybą ir kitus dalykus, kuriuos Kinija bando pažeisti,“ – sakė R. Juknevičienė.

A.Kubilius, kalbėdamas apie Honkongo situaciją, priminė, kad 1997-aisiais, kai Jungtinė Karalystė perdavė Honkongą Kinijai, šioji išsipareigojo „kad Honkongo atžvilgiu laikysis vienos valstybės, dviejų sistemų principo. Kad Honkongo demokratijai bus suteikta autonomija. Jie galės gyvuoti su demokratiniiais rinkimais, laisva spauda, „rule of law“ t.y. teisinės valstybės viršenybės principu. Kad visa tai Honkonge bus išsaugota, nes tai lemia ir Honkongo ekonomikos sėkmę. O Honkongas yra vienas iš pasaulio finansinių rinkų centrų ir tos taisyklės ten labai svarbios. Maždaug 2019 metais Kinija pradėjo šį išsipareigojimą naikinti esant dabartiniam vadovui. Žingsnis po žingsnio, žiauriai, kalinant protestuotojus, persekiojant demonstracijas ir t.t.“, – pasakojo A. Kubilius, kurio nuomone, tai buvo rimtas

EP nariai apie Parlamento Prezidento rinkimus, Kinijos ekonominę šantažą Lietuvai ir Kremliaus grasinimą karu

signalas Vakarams, kad į Kiniją reikia pradėti žvelgti kritiškiau.

Nuoseklu, jog šioje rezoliucijoje atsirado ir Taivano demokratijos, ir uiguru etninės mažumos žmonių teisių, ir spaudimo Lietuvai klausimai. Pasak A. Kubiliaus, EP stiprėja nuostata, kad su tokiomis Kinijos spaudimo galimybėmis ir šantažu niekas nebenori taikstyti. Tačiau yra valstybių, turinčių galias sąsajas su Kinija. „Neaišku, kas lemia Vokietijos politiką dėl Kinijos: ar Vokietijos valdžia, ar Volkswagen“, – liūdnai pajuokavo A. Kubilius.

Kitas daugeliui svarbus ir daug nerimo keliantis klausimas – Putino veiksmai. „Daug nerimo koridoriuose, kabinetuose ir įvairiose diskusijose dėl grasinimų, Vakarų ekspertų nuomonės, kad tikrai yra ruošiamasi karinei invazijai. Ne tik karinės pajėgos gabenamos Rusijos pusėje prie fronto, bet ir karo ligoninių įranga. Tai verčia į situaciją žvelgti ypač susirūpinus. Nors iš kitos pusės, žiūrint į visą Kremliaus retoriką, primena tai, ką vadindavau sovietinio tipo *trolinimu*. Gašdinti, kad tave pakviestų kalbėtis,“ – sakė A. Kubilius ir performuluodamas Putino žodyną tęsė: „Kalbėkimės su Vakarais apie tai, kad Ukraina nesigintų. Sąlyga yra tokia.“ O noro kalbėtis vis pasigirsta. „Tačiau Vakarų silpnumas provokuoja Kremlį eiti toliau,“ – sakė politikas. Pasigirsta ir kalbų, kad kitos šalys neturėtų padėti Ukrainai ginklais, esą, tai gali išprovokuoti Putino reakcijas. „Kas provokuoja Putiną labiau veržtis į priekį? Ar stipri Ukraina, apginkluota, galinti apsiginti? Ar silpna Ukraina, be ginklų, palikta it našlaitėlė? Akivaizdu, kad tai labiau provokuoja,“ – sakė A. Kubilius. Parlamentaro nuomone, taip pat labai trūksta ir Vakarų reakcijos į patį Rusijos grasinimą. „Grasinimas pradėti, inicijuoti karą yra tarptautinis nusikaltimas, – tęsė politikas, tad turime galvoti ne tik tai, ką darysime, jei puls, bet jau reikia kelti klausimą ir dėl atsakomybės už grasinimus“.

